

Önkormányzat és közoktatás '99 *szakmai tanácskozás tervezete*

A Tolna Megyei Önkormányzat Pedagógiai Intézete együttműködve az OKI Kutatási Központjával immár hagyományosan, 1999-ben is megrendezte az „Önkormányzat és közoktatás '99” című konferenciát. A rendezvény célja, hogy feltárja és elemezze az önkormányzatok közoktatási feladatellátásával kapcsolatos problémáit. A szakmai tanácskozás résztvevői ajánlásokat fogalmaztak meg a kormányzat, a helyi döntéshozók számára.

Az 1998. évi parlamenti választások után megalakuló kormány új kormányprogramja egyfelől hangsúlyozza a közoktatás stabilitásának szükségességét, másfelől jelentős változtatásokat helyez kilátásba a tartalmi szabályozás és az iskolaszervezet összhangja tekintetében, az irányítás, valamint a minőségbiztosítás területén. Az iskolák 1998. szeptember elsején a fenntartójuk által jóváhagyott pedagógiai programmal, első és hetedik osztályban saját helyi tantervvel kezdték meg a tanévet. Ezzel párhuzamosan a minisztérium felkérésére országos intézmények, megyei pedagógiai intézetek és más szervezetek felmérést végeztek a NAT (helyi tantervek) iskolai bevezetése tekintetében. A felmérések tapasztalatai alapján 1999-ben várhatóan változások történnek a tartalmi szabályozás rendszerében, ami érintheti az önkormányzatok közoktatással kapcsolatos feladatait is. A feltárt tapasztalatok és a várható változások elemzése nélkülözhetetlen információkat szolgáltat mind a központi, mind a helyi döntéshozók számára.

Az Európai Unióhoz való csatlakozás előkészítése megköveteli a közigazgatási rendszer átfogó vizsgálatát és reformját. Az Unióra jellemző regionális szemlélet ismét felveti egyebek mellett a települési és megyei önkormányzatok szerepének áttekintését. Ennek során új megvilágításba kerülhet a közoktatási feladatellátás rendszere, ehhez kapcsolódóan a kötelező és önként vállalt

feladatok és hatáskörök szabályozása. Mind a közigazgatási rendszer reformjához való kapcsolódás, mind a tartalmi szabályozás területén tervezett változások szükségessé teszik a közoktatási törvény módosítását, amelynek terve szerepel a parlament tavaszi ülészakának tervében is.

A kormányprogramban megfogalmazott négy szintű minőségbiztosítási rendszer kiépítésének fontos eleme az országos és területi (megyei?) vizsgaközpont(ok) létrehozása, feladatköreiknek meghatározása. Ez egyben a közoktatás-irányítás reformjának első lépését is jelenti, amennyiben az új szervezet irányítási feladatokat is ellát majd. Az oktatás minőségének biztosításában meghatározó szerepe és felelőssége van a fenntartónak. Mit tehetnek, milyen eszközök állnak rendelkezésre a fenntartók számára ezen a téren? Az ezen a területen felhalmozott tapasztalatok megosztása kiemelkedő jelentőségű.

Az elmúlt években a közoktatás területén is megkezdődött a területi tervezés folyamata. A megyei önkormányzatok a települési önkormányzatokkal együttműködve elkészítették a megyei közoktatási fejlesztési terveket. E fejlesztési tervek egyebek mellett igyekeztek a munkaerő piac elvárásait is figyelembe véve a szakképzés átalakítására javaslatot tenni. A tervezés és a végrehajtás során egyaránt gondot okozott az, hogy nem volt érdemi kapcsolat a jelentős forrásokkal is rendelkező területfejlesztési tanácsok és az oktatástervezés között. E tapasztalatok indokolják azt, hogy vizsgálják a területfejlesztés, a szakképzés és az oktatásfejlesztés kapcsolatát és összefüggéseit.

A magyar közoktatás egyik legnagyobb gondja, hogy az esélyegyenlőség biztosítását szolgáló mechanizmusok nem kellően kiépítettek. A hátrányos helyzet, a társadalmi leszakadás nem elsősorban oktatási probléma, ugyanakkor azok kezelésében, hatásaik mérséklésében az oktatásnak rendkívül fontos feladatai vannak. E területen szükségesnek látszik meghatározni azokat a kormányzati és helyi fenntartói eszközöket, amelyek hozzájárulnak a hátrányok csökkentéséhez és elősegítik a marginalizálódás megelőzését.

A feladatok sokasága és összetettsége továbbra is szükségessé teszi az érintett döntéshozók és az egyes problématerületek szakértői közötti kommunikációt. Ehhez kívánt segítséget nyújtani ebben az évben is az „Önkormányzat és közoktatás '99” című szakmai tanácskozás. A tanácskozás egy-egy téma szakértőjének bevető előadása után az alábbi négy szekcióban folyt:

1. Területfejlesztés – szakképzés – oktatásfejlesztés
2. Oktatásirányítási társulások modelljei
3. Fenntartók – iskolák – pedagógiai programok
4. Felzárkóztatás és hátránykompenzálás

A tanácskozáson elhangzott előadások, vitaindítók szerkesztett anyagából, valamint a szekcióülések beszámolóiból és az elfogadott ajánlásokból kötet jelenik meg.

A rendezvény időpontja: 1999. április 22–23.

A résztvevők köre: települési önkormányzatok képviselői, megyei önkormányzatok képviselői, polgármesteri hivatalok munkatársai, megyei közoktatási közalapítványok képviselői, BM megyei hivatalainak közoktatással foglalkozó munkatársai, önkormányzati szövetségek képviselői, kisebbségi önkormányzatok képviselői, minisztériumok képviselői (OM, PM, BM, MH), OKI Kutatási Központ munkatársai, MPI-k képviselői, TM-i települési önkormányzatok képviselői, TM-i iskolaigazgatók.

Szociológiai információs szolgáltatások

A FSZEK központi könyvtár a szociológia országos szakkönyvtára. A teljesség igényével gyűjti a magyar, és erős válogatással a külföldi szociológiai kiadványokat.

A szociológiai kézikönyvtár 2000 kötetes. Az enciklopédiák, szótárak, lexikonok, bevezetőik, bibliográfiák és szöveggyűjtemé-

nyek után a szociológia különböző szakterületei szerint a legfontosabb és leggyakrabban keresett művek sorakoznak betűrendben. A kézikönyvek csak helyben használhatók.

A szociológiai olvasóteremben 120 külföldi és 30 magyar szociológiai, társadalomtudományi és szociálpolitikai lap legfrissebb évfolyamait találhatók, a legfontosabb szociológiai lapok régebbi évfolyamainak másodpéldányaival együtt (pl. Esély, INFO Társadalomtudomány, Szociológia, Szociológiai Figyelő, Szociológiai Szemle, Társadalmi Szemle, Társadalomkutatás, Társadalomtudományi Közlemények, Valóság). A többi folyóirat régebbi évfolyamai a raktárból igényelhetők. A raktári jelzetet külön tájékoztató füzet tartalmazza.

Az olvasóteremben használható a magyar szociológiai irodalom számítógépes adatbázisa. Az adatbázis használatának feltételeit külön ismertető közli. Az adatbázis a szociológiai, társadalomtudományi és szociálpolitikai témában megjelent minden fontosabb cikket, könyvet, tanulmánygyűjteményt és annak tanulmányait tartalmazza.

A bibliográfiai adatok téma, szerző, cím szerint visszakereshetők. Témabibliográfiák gyűjtéséhez, szakdolgozati témák kiválasztásához, bibliográfiai adatok azonosításához egyaránt jól használható.

Tájékoztató és témafigyelő szolgáltatás a magyar szociológiai irodalomból, különös tekintettel a következő időszakokra: 1900–1929, 1945–1948, 1972-től folyamatosan.

Tájékoztató és témafigyelés a külföldi szociológiai irodalomról a könyvtár saját gyűjteményét feltáró adatbázis, nemzetközi adatbázisok és bibliográfiák segítségével. (A témafigyelés megrendezésének feltételeiről külön ismertető tájékoztató.)

Tájékoztató az 1970 és 1994 között megjelent külföldi szociológiai könyvek magyarországi lelőhelyéről.

Tájékoztató külföldi szociológiai folyóiratok magyarországi lelőhelyéről.

Tájékoztató hazai szociológiai intézményekről.

Budapest gyűjtemény a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtárban

A gyűjtemény feladata a főváros múltjára és jelenlegi életviszonyaira vonatkozó dokumentumok gyűjtése, feldolgozása és hozzáférhetővé tétele, továbbá információszolgáltatás a témakörben. Több mint száz éve fejlesztett állományában könyvek, sajtótermékek, újságvivádatok, térképek, kéziratok, valamint a közigazgatási szervek, cégek és egyéb intézmények sokszorosítványai mellett plakátok, kisnyomtatványok, fényképek és egyéb várostörténeti források gazdag választéka található, közöttük számos muzeális értékű régiség.

A dokumentumok védettek, nem kölcsönözhetőek, és használatukat a könyvtár általános rendjénél szigorúbb előírások szabályozzák.

A részletesebb kutatás legfontosabb segéd eszközei a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár munkatársai által összeállított különféle bibliográfiák, köztük is elsősorban a Budapest történetének bibliográfiája és a Budapest története képekben 1943–1980 című kiadványsorozatok.

A számítógépes Budapest adatbázisban az 1991-től megjelent fővárosi témájú sajtópublikációk és a közelmúlt fontosabb budapesti eseményeinek adatain túl számos egyéb helyismereti információt lehet megtalálni. A Budapest történetének bibliográfiája 1950–1980 című készülő adatbázis szintén elérhető az olvasóteremben.

Néhány további segédlet: életrajzi, arc- és eseménykép cédlakatalógusok, a kalendáriumok, továbbá a sajtótermékek időrendi, a plakátok fényképes tematikus katalógusai és valamennyi gyűjteményegység külön tárgymutatói.

A munkatársak a gyűjteménnyel kapcsolatban és egyéb várostörténeti témájú kérdésekben is szívesen adnak felvilágosítást az olvasóteremben és telefonon

(137-49-33/156).

Educatio

Az Educatio című folyóirat – patinásan hangzó neve ellenére – viszonylag új keletű a pedagógiai periodikák között: 1992-ben Gécz János nyomán alapították az Oktatáskutató Intézetben. Kozma Tamás főszerkesztése mellett előbb Kravjánszky Róbert, utóbb Karlovitz Tibor készítette el a folyóiratot.

Az Educatio tematikus számok füzére. Évente négyszer jelenik meg. Különlegessége az ún. „vendégszerkesztő” alkalmazása, aki az adott téma, terület szakértője. A kéthetenkénti üléseken a szerkesztőség tagjai közösen fogadják el a soron következő szám részletes tartalmát. A vendégszerkesztő javaslatára történik meg az egyes tanulmányok szerzőinek felkérése. A rovatokba jobbra a tematikához illeszkedő cikkek kerülnek: riportok (Valóság), nemzetközi szervezetek írásos anyagai (Dokumentum), kutatási beszámolók (Kutatás Közben), recenziók (Szemle rovat). Magyarországon egyedülálló a Central-Europa elnevezésű rovat, amely angol nyelven a közép-kelet-európai térség országainak oktatásügyéből meríti anyagát. Az egyes számok végén angol és német nyelvű összefoglalók találhatóak.

Cím: Budapest XIII., Victor Hugo u. 18–22., levélcím: 1395 Budapest, Pf. 427., Telefon 129-7652, 270-1777, fax: 129-7639, e-mail: educatio@drotposta.hu